ČESKÝ JAZYK A LITERATURA NANEČISTO 5

21. 1. 2026

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 14

Maximální bodové hodnocení: 23 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je 30 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U každé úlohy nebo podúlohy je **právě jedna** nabízená **odpověď správná**.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď **se neudělují záporné body**.
- Odpovědi pište **do záznamového archu**. Při zápisu použijte modře nebo černě píšící propisovací tužku, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Odpověď, kterou považujete za správnou, zakřížkujte v záznamovém archu podle obrázku.

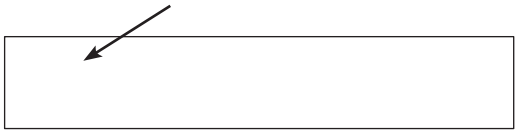
	A	B	C	D
4	☐	☐	☒	☐

- Pokud budete chtít svou odpověď opravit, zabarvěte původně zakřížkovaný čtvereček a zakřížkujte nový čtvereček. Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědí (např. dva zakřížkované čtverečky) bude považován za nesprávnou odpověď.

	A	B	C	D
4	☒	☐	■	☐

- Řešení úloh, u kterých nejsou nabídky odpovědí, zapište čitelně do vyznačených bílých polí. Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.

6

- Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–7

TEXT 1

(1) Kdysi byl v Uruku králem Gilgameš, po matce ze dvou třetin bůh. Gilgameš vládl tvrdou rukou. Pod dozorem vojáků stavěli uručtí muži den co den hradby kolem města Uruk. Jedna skupina mužů měla na starost přípravu cihel: vykopanou hlínu smísili s vodou a udělali mazlavé bláto, kterým plnili dřevěné formy. Z hotových cihel potom další muži stavěli hradby. Stavba však rostla pomalu, ***** král přikázal mužům, ***** pracovali i v noci. Dokud nebudou hradby dokončeny, nesmějí se muži vrátit domů. A tak otcové už nemohli obejmout své děti, mládenci už nemohli políbit své milé. Uruk **záhy** ovládly slzy a strach.

(2) Bohové se rozhodli lidem pomoci. Bůh Anu řekl: „Dílo, jež začal Gilgameš, nechť je dokončeno. Gilgameš však při své nadlidské síle nezná, kde jsou hranice sil lidí. Mocná Aruru, stvoř bytost jemu podobnou. **Nechť** zkrotí neklidné jeho srdce, aby si oddechl Uruk!“ Bohyně Aruru stvořila z kusu hlíny Enkidua, muže stejně silného jako Gilgameš. Z vůle bohů měl Enkidu bojovat s Gilgamešem. Zatím žil Enkidu ve stepi. Neznal lidi ani jejich sídla, živil se trávou, se zvěří pil z napajedla vodu, spával na holé zemi přikrytý **pouze** hvězdnou oblohou. Za nějaký čas se ke králi doneslo, že ve stepi žije jakýsi velký muž.

(3) Gilgameš **ihned** rozkázal, aby neznámého přivedli do Uruku. Úkolem pověřil služebnici bohyně Ištar. Když žena našla Enkidua, vyprávěla mu o lidech a Gilgamešovi. Stačilo šest dní a sedm nocí, aby divoch zatoužil poznat Uruk. Chtěl vidět město, kde lidé bydlí v domech. Chtěl vidět město, kde muži nosí bílá roucha. Chtěl se utkat s Gilgamešem. Od člověka se nyní Enkidu lišil jen svou silou a tím, že neznal závist.

(V. Zamarovský, Gilgameš, upraveno)

TEXT 2

Souhláska je slabikotvorná pouze tehdy, když společně s jednou nebo více souhláskami tvoří slabiku, která neobsahuje žádnou samohlásku. Ve slově JABLKO je slabikotvornou souhláskou L (druhá slabika neobsahuje samohlásku).

(CZVV)

1 bod

1 **Kterou z následujících dvojic slov <u>nelze</u> v TEXTU 1 považovat za synonyma?**
(První slovo z dvojice vždy pochází z TEXTU 1 a je v něm vyznačeno tučně.)

A) záhy – brzy

B) nechť – ať

C) pouze – především

D) ihned – okamžitě

1 bod

2 **Na každé z vynechaných míst (*****) v TEXTU 1 je nutné doplnit spojovací výraz. Ve které z následujících možností jsou uvedeny náležité spojovací výrazy v pořadí odpovídajícím TEXTU 1?**

A) kdyby – proto

B) aby – proto

C) proto – kdyby

D) proto – aby

max. 2 body

3 **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).**

		A	N
3.1	Gilgameš osobně chodil každý den kontrolovat práci mužů na hradbách.	☐	☐
3.2	Enkidu byl stvořen proto, aby se stal králem Uruku místo Gilgameše.	☐	☐
3.3	Enkidu zpočátku žil ve stepi a živil se stejně jako divoká zvířata.	☐	☐
3.4	Na rozkaz krále Gilgameše musel Enkidu čekat sedm nocí ve stepi na příchod služebnice bohyně Ištar.	☐	☐

1 bod

4 **Vypište z <u>první části</u> TEXTU 1 přídavné jméno, které obsahuje slabikotvornou souhlásku.**
(Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.)

1 bod

5 **Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje předložka?**

A) stačilo šest dní a sedm nocí

B) bohové se rozhodli lidem pomoci

C) nechť zkrotí neklidné jeho srdce

D) od člověka se nyní Enkidu lišil jen svou silou

1 bod

6 **Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se <u>nevyskytuje</u> žádné neohebné slovo?**

A) neznal lidi ani jejich sídla

B) stvoř bytost jemu podobnou

C) potom další muži stavěli hradby

D) však při své nadlidské síle nezná

1 bod

7 Které z následujících slov užitých v TEXTU 1 obsahuje předponu?

A) stvořit

B) strach

C) stačit

D) stavba

---

1 bod

8 Které z následujících souvětí je zapsáno pravopisně správně?

A) Nikdy jsem nezapoměl na to, jak nerozumě se Petr tenkrát zachoval.

B) Nikdy jsem nezapomněl na to, jak nerozumě se Petr tenkrát zachoval.

C) Nikdy jsem nezapoměl na to, jak nerozumně se Petr tenkrát zachoval.

D) Nikdy jsem nezapomněl na to, jak nerozumně se Petr tenkrát zachoval.

---

3 body

9 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

(A) Cenné cennosti jsou jakoby vzácnější, „člověk za ně dostane víc peněz“, tvrdil na policejní stanici, když posléze všechno vyšlo najevo.

(B) Ráno jsem nastoupila do tramvaje. Posadila jsem se a aktovku jsem dala na zem.

(C) To znamená, že je přiměje, aby dělali, co si přeje. Stačí se jim dostatečně dlouho dívat do očí. A teď Bubla zabodl oči do mě. Protože chtěl získat mou aktovku! Asi si myslel, že je plná úžasných věcí.

(D) Kdybych to věděla, dávala bych si pozor. Zíral přímo do mých očí. Najednou se mi začala točit hlava. Bubla totiž umí hypnotizovat lidi.

(E) Přímo naproti mně seděl takový tlouštík se světlým knírkem. Netušila jsem, že je to proslulý zloděj Bubla.

(F) Neboli „cenných cenností“, jak tomu říkal. Nikoli jen cenností, jak říkají ostatní lidé.

První část: ____

Druhá část: ____

Třetí část: ____

Čtvrtá část: ____

Pátá část: ____

Šestá část: ____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 10 – 12

(**1**) „Au!“ kňučel jsem a držel si hlavu. Máma totiž do noci uklízela. Taky mi v pokoji napastovala linoleum a po něm koberec krásně jezdí.

„Co se děje?“ volala z kuchyně máma.

„Počítám hvězdičky,“ řekl jsem. Máma si asi myslela, že jsem se zbláznil, protože se na mě s vařečkou v ruce přišla kouknout.

„To kvůli tý napastovaný podlaze,“ mrmlal jsem.

Máma odvětila, že mě nenechá žít v chlívku, i když by se mi to asi zamlouvalo. Načež se ozvalo syčení a zápach a mámě uteklo mléko.

(**2**) „To je tvoje vina!“ vykřikla a rozzlobeně utírala zašpiněnou plotnu.

Pak otevřela okno, ale neuvědomila si, že na okně má maso, a jak to okno otevírala, krev z toho syrového masa se jí obtiskla na zástěru, já se toho lekl a strašně jsem zařval, což zase vylekalo mámu, a jak sebou prudce trhla, talíř s masem letěl do dvora.

„Bořiku!“ Znělo to, jako kdyby měla strašně velký zuby.

„Právě jsme na vlastní oči viděli létající talíř,“ chtěl jsem situaci zachránit humorem.

(**3**) Jenže máma mou snahu o zažehnání hádky neocenila, nýbrž mě chtěla majznout vařečkou. Já to ale předpokládal, a tak jsem rychle uhnul. Hrneček na stole ovšem ne. Prchl jsem do koupelny a zamkl se.

„Okamžitě vylez, ať tě můžu seřezat!“ lákala mě. „Jestli do tří nevylezeš, tak uvidíš!“

„Já bych odemkl,“ zkoušel jsem to diplomaticky, „ale ty bys mi nařezala. A vůbec, proč mám být bitej? Komu uteklo mlíko? Kdo shodil talíř? Kdo rozbil hrneček?“

Za dveřmi koupelny jsem slyšel lapání po dechu.

(**4**) „A proč mi asi uteklo? Proč jsem shodila talíř? Proč jsem rozbila hrneček?“

„Ale to je přece jasný! Je pátek třináctého!“

max. 2 body

10 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

		A	N
10.1	Máma přišla za Boříkem do pokoje proto, aby mu nařezala.	☐	☐
10.2	Bořík se snažil zklidnit celou situaci tím, že udělal vtip.	☐	☐
10.3	Bořík se uhodil do hlavy, když upadl na koberci přilepeném k linoleu.	☐	☐
10.4	Pohled na zástěru umazanou od krve vylekal nejen Boříka, ale i jeho mámu.	☐	☐

1 bod

11 Která z následujících možností odpovídá situaci popsané ve <u>třetí části</u> výchozího textu?

A) Boříkovi teče do bot.

B) Bořík si sype popel na hlavu.

C) Bořík na sobě nechá dříví štípat.

D) Boříkovi nasadila máma brouka do hlavy.

max. 3 body

12 Vypište ze <u>třetí části</u> výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního.
(Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.)

---

1 bod

13 Napište <u>dvouslabičné podstatné jméno</u>, které je příbuzné se slovem ZACHRÁNIT a zároveň se skloňuje podle vzoru *stroj*.
(Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Stará pranostika pravý, že než v lednu sedláka, to radši vlka na poly viděti. A je pravda, že v porovnání s ostatními ročními obdobími si v tomto měsíci můžeme dovolit lenošit o něco více, nicméně by nebylo dobré usnout úplně: Na zahradě by to bylo znát.

Okrasná zahrada v lednu

Zkontrolujte zimní ochranu trvalek, které nejsou zimovzdorné. Důležitou roli hraje jejich stínění – při střídání denního tepla a mrazivých nocí by se mohli nenapravitelně poškodit.

Prohlédněte okrasné hrušně a jabloně; výhony, které rostou směrem dovnitř do koruny, vyřežte, případně upravte jejich tvar.

Jakmile se rozpustí sníh, ověřte si, zda nemají trvalky a skalničky vytažené krčky. Pokud ano, přitlačte je do půdy.

Pokud jste tak ještě neučinili, pověste na zahradu krmítko pro ptáky. Nezapomínejte na jeho ochranu před kočkami – jeho umístění je třeba pečlivě vybrat.

max. 4 body

14 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.
Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.

Konal(a) zkoušku ☐ Vyloučen(a) ☐ Nepřítomen(na) nebo nedokončil(a) ☐

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA NANEČISTO 5

21. 1. 2026

Jméno a příjmení

Časový limit: 30 min.

ZÁZNAMOVÝ ARCH - STRANA 1

	A	B	C	D
1			X	
2				X

3	A	N
3.1		X
3.2		X
3.3	X	
3.4		X

10	A	N
10.1		X
10.2	X	
10.3		X
10.4		X

	A	B	C	D
11	X			

4

tvrdou

12

zažehnání
mléko
lapání

	A	B	C	D
5				X
6		X		
7	X			
8				X

13

chránič

9	A	B	C	D	E	F
První část		X				
Druhá část					X	
Třetí část				X		
Čtvrtá část			X			
Pátá část						X
Šestá část	X					

14

praví
poli
denního
mohly